

Protokoll 9/2024

fört vid Äldrenämndens sammanträde tisdagen den 22 oktober 2024 kl. 16:54-17:00, Älvsjö Stationsgata 21, plan 2, rum 270

Ledamöter

Nike Örbrink (KD) Vice ordförande
Felix Finnveden (S)
Johan Heinonen (S)
Inger Gretzer Qvick (V)
Vivianne Gunnarsson (MP)
Hugo Laigar (M)
Anette Hellström (M)
Liliane Åkerlund (SD)
Thomas Wihlman (C)
Sven Britton (S) ersätter Norma Aranda de Gutiérrez (S)
Britten Lagerkvist Tranströmer (S) ersätter Ulrika Lorentzi (S)
Magnus Ivarsson (V) ersätter Robert Mjörnberg (V)
Rosie Rothstein (L) ersätter Margita Jacobsson (L)

Ersättare

Gabriel Rindborg (S)
Kristina Ekelund (M)
Basu Alam (M)
Åke Nordström (SD)
Malin Frick (C)

Övriga närvarande

Patric Rylander Förvaltningschef
Jonna Hermansson Avdelningschef
Erika Cederlöf Avdelningschef
Carl Smitterberg Enhetschef
Linda Strimer Ersättare nämndsekreterare
Tina Jansheden Administratör
Tove Granath Borgarrådssekreterare
Marcus Björk Borgarrådssekreterare

Datum för justering

2024-10-24

Paragraf

§§1-21

Sekreterare

Linda Strimer

§ 1
Närvarande

Beslut

Närvaro tas och fastställs i enlighet med sida 1 av protokollet.

§ 2
Val av justerare

Beslut

Äldrenämnden utser vice ordförande Nike Örbrink (KD) samt Felix Finnveden (S) att justera protokollet torsdagen den 24 oktober 2024.

§ 3

Anmälan av protokollsjustering 2024-09-24

ALD 2024/9

Beslut

Äldrenämnden lägger protokollet till handlingarna.

Handlingar i ärendet

- ALD 2024/9-15 Äldrenämndens protokoll 2024-09-24

§ 4

Anmälan av övriga frågor samt fastställande av dagordning

Beslut

Äldrenämnden fastställer den utsända föredragningslistan.

§ 5**Inkomna skrivelser från nämndens ledamöter och ersättare**

Thomas Wihlman (C) lämnar in en skrivelse med rubriken "Skrivelse om förtur till bostadsanpassning", diarienummer ALD 2024/393.

Hugo Laigar (M), Anette Hellström (M) och Thomas Wihlman (C) lämnar in en skrivelse med rubriken "Ge seniorer med biståndsbeslut möjlighet att kunna välja storlek på matlåda", diarienummer ALD 2024/394. Rosie Rothstein (L) och Nike Örbrink (KD) ansluter till denna skrivelse.

Beslut

Äldrenämnden beslutar att överlämna skrivelserna till förvaltningen för beredning.

Förslag till beslut

Vice ordförande Nike Örbrink (KD) föreslår att skrivelserna överlämnas till förvaltningen för beredning.

Beslutsgång

Vice ordförande Nike Örbrink (KD) finner att nämnden beslutar att överlämna skrivelserna till förvaltningen för beredning.

Äldrenämnden 2024-10-22

Skrivelse

Thomas Wihlman (C)

Skrivelse om förtur till bostadsanpassning

I media har det rapporterats om en äldre man i Älvsjö som sedan 2016 sitter i rullstol efter en stroke. Sedan dess har han haft dubbelmannad hemtjänst sex gånger om dagen. Efter två incidenter där hemtjänstpersonal har ramlat när mannen ska förflyttas mellan våningsplanen i sin otillgängliga tvåvåningsvilla har beslut tagits om att personalen av arbetsmiljöskäl inte längre får hjälpa honom ner för trappan där bland annat ytterdörren och duschen är placerad. Detta har medfört att mannen endast har kunnat duscha tre gånger på snart sex veckor och att han är helt isolerad i sitt hus, obenägen att komma ut.

Givetvis är det av yttersta vikt att säkerställa att hemtjänsten som ges är säker för både personal och brukare, och beslut kan behöva revideras utifrån nya förutsättningar. Men samtidigt är handläggningstiden för bostadsanpassning flera månader lång och under tiden riskerar människor att hamna i kläm i väntan på besked huruvida anpassningar är möjliga eller inte. Vi i Centerpartiet tycker att det vore rimligt, när hastiga beslut behöver fattas som kraftigt inkräktar på människors frihet och när grundläggande behov inte längre kan tillgodoses, att någon form av förtur till handläggning av bostadsanpassning bör kunna ges.

Med anledning av ovanstående önskar vi få svar på följande

- På vilket sätt samverkar stadsdelarna med stadsbyggnadskontoret för att säkerställa att individer inte hamnar i kläm likt i fallet beskrivet ovan?
- Går det att få förtur till bostadsanpassning vid hastigt uppkomna behov?
- Om inte, anser äldreförvaltningen att det finns behov av att, i vissa specifika fall, kunna ge förtur till bostadsanpassning?

Äldrenämnden 22 oktober 2024

Skrivelse från Moderaterna

Hugo Laigar m.fl. (M)
Thomas.Wihlman (C)

Ge seniorer med biståndsbeslut möjlighet att kunna välja storlek på matlåda

Seniorer äter mindre portioner. Det innebär oftast att mycket blir kvar och kastas. Vi moderater vill erbjuda seniorer med biståndsbeslut matlådor av olika storlekar exempelvis liten, mellan och stor. Detta oavsett av vald hemtjänstutförare, vi är av uppfattningen att det kan leda till många fördelar.

Vid äldrenämndens sammanträde den 19 mars 2024 påpekade vi att kompetens avseende måltid är viktigt och att sättet en måltid erbjuds på med servering spelar stor roll för att den som serveras ska äta maten. Det finns att läsa mer om i det särskilda uttalandet vi lämnade rörande fördelning av pengar till matlyftet, ärende 11 med diarienummer 2023/282.

Socialstyrelsen som ett exempel rekommenderar att äldre ska serveras sex små måltider per dag. Den utredning och enkät som Äldrecentrum redovisar i rapport 2022.2 ISSN 1401-5129, bidrar också med viktig kunskap om risker för undernäring av äldre.

Ett erbjudande om alternativa storlekar på matlådor för seniorer ökar attraktion och variation för måltid och sannolikt minskar också matsvinnet vilket bidrar till bättre miljö.

Valmöjlighet för den som ska äta måltiden ökar också intresset för maten och minskar risken för undernäring. Ett erbjudande om alternativa storlekar på matlådor för seniorer ökar attraktion och variation för måltid och sannolikt minskar också matsvinnet vilket bidrar till bättre miljö.

1. Vi undrar därmed vad förvaltningens åsikter är kring denna möjlighet, att erbjuda matlådor till seniorer oavsett leverantör i olika storlekar?

§ 6**Äldredirektörens information/presentation**

Äldredirektör Patric Rylander har inget att informera om vid detta sammanträde.

§ 7**Fördelning av statsbidrag i syfte att minska andelen timanställda**

ALD 2023/226

Beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag till fördelning av prestationsrelaterade stimulansmedel till äldreomsorgen 2024 motsvarande 290,3 miljoner kronor.

Särskilt uttalande

Hugo Laigar (M), Anette Hellström (M) och Thomas Wihlman (C) lämnar ett gemensamt särskilt uttalande. Nike Örbrink (KD) ansluter till detta särskilda uttalande.

Förslag till beslut

Vice ordförande Nike Örbrink (KD) föreslår att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Vice ordförande Nike Örbrink (KD) konstaterar att det finns ett förslag till beslut och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Sammanfattning av ärendet

Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att fördela cirka två miljarder till landets kommuner i syfte att minska andelen timanställda inom äldreomsorgen. Stockholms stad har uppnått kravet på att ha minskat andelen timanställda med minst fem procent, dock har kravet på högst 17 procent timanställda inte uppnåtts. Detta har gett staden en tilldelning om 290,3 mnkr.

Av detta bidrag föreslås 176,5 fördelas till stadsdelsförvaltningarna och 113,8 mnkr till de 25 privata utförare som klarat minst ett av kraven. Dessa medel ska fördelas mellan år 2024 och 2025.

Handlingar i ärendet

- ALD 2023/226-45 Tjänsteutlåtande Fördelning av statsbidrag för att minska andelen timanställda
- ALD 2023/226-45.1 Bilaga Fördelning av statsbidrag

Äldrenämnden 22 oktober 2024

Ärende 7

Fördelning av statsbidrag i syfte att minska andelen timanställda

Dnr: ALD 2023/226

Hugo Laigar m.fl. (M)
Thomas.Wihlman (C)

Särskilt uttalande

Våra partier välkomnar att vissa i staden som helhet har levererat på de uppställda kraven och minskat antalet timanställda. Vi ifrågasätter däremot att uppföljning inte kommer se. Det är viktigt att dels följa upp för att i fortsättning jobba med frågan samt att vissa stadsdelsnämnder som faktiskt tilldelas medel inte uppfyller kraven som är ställda. Detta skapar ett märkligt incitament i staden när vissa inte behöver bry sig om frågan och på så vis åka snålskjuts på andra som jobbat och ansträngt sig.

Samtidigt vill vi peka på vikten av att fortsätta detta arbete och därmed i framtiden inkassera fler prestationsrelaterade medel.

§ 8**Remiss av motion om språklyft inom äldreomsorgen**

ALD 2024/251

Beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen gällande förslag till språklyft i äldreomsorgen.

Förslag till beslut

Vice ordförande Nike Örbrink (KD) föreslår att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Lilian Åkerlund (SD) föreslår att nämnden beslutar enligt förslaget från Sverigedemokraterna.

Beslutsgång

Vice ordförande Nike Örbrink (KD) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat en motion från Sverigedemokraterna, SD, om språkrav i äldreomsorgen. Motionärerna anser att språknivån i äldreomsorgen är för låg för att hålla god kvalitet och vill att alla medarbetare ska ha betyg i svenska 1 alternativt svenska som andraspråk 1, SVA 1. Motionärerna vill också att staden ska arbeta för att höja nivån till svenska 2/svenska som andraspråk 2, SVA 2. Vidare önskar de språktester vid rekrytering och att verksamheten ska verka för att det finns personal med mycket goda språkkunskaper i svenska vid samtliga arbetspass.

Förvaltningen förespråkar att staden ska fortsätta utbilda medarbetare i vård och omsorg i kombination med svenska och att det ska finnas möjligheter att få verksamhetsförlagd utbildning i svenska i kombination med stöd för att etablera språkstödande arbetssätt. Förvaltningen ser inget behov av att höja kraven på betyg i svenska utan anser att nivån som staden har fastslagit, svenska 1/svenska som andraspråk 1, motsvarar GERS B2 nivå som Socialstyrelsen förordar.

Handlingar i ärendet

- ALD 2024/251-2 Tjänsteutlåtande Remiss av motion om språklyft i äldreomsorgen

- ALD 2024/251-1.1 Motion om ett språklyft inom äldreomsorgen

**Äldrenämnden
Förslag till beslut
2024-10-22
Ärende 8
Dnr ALD 2024/251**

Remiss av motion av språklyftet inom Äldreomsorgen

Förslag till beslut

1. Att motionen tillstyrks
2. Därutöver anföra följande:

Förvaltningen verkar positiv till vår motion.

Alla äldre i Stockholms stad skall kunna känna sig trygga med en kommunal service i världsklass. Även privata aktörer skall uppfylla likaledes kvalitetskrav.

Att brukaren kan göra sig förstådd är en nödvändighet för att känna trygghet.

Staden måste därför intensifiera sitt arbete med språklyftet inom äldreomsorgen där fokus ska ligga på att säkerställa att samtliga omsorgsgivare enligt SoL och LSS ska uppnå SVA 1. På sikt behöver omsorgsgivarna stärka sina språkkunskaper ytterligare för att nå upp till SVA 2, motsvarande gymnasiesvenska. Därutöver behöver staden stärka rekryteringskraven med språktest för att validera individernas språkkunskaper i svenska för att avsevärt stärka kvaliteten inom äldreomsorgen.

Därutöver behöver vikten av rekryteringskraven stärkas av cheferna med språktest och språkombud.

Liliane Åkerlund (SD)

Åke Nordström (SD)

§ 9**Remiss av motion om införandet av projektet Matvänner för att minska social isolering bland stadens äldre**

ALD 2024/256

Beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen om införande av projektet Matvänner för att minska social isolering bland stadens äldre och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Förslag till beslut

Vice ordförande Nike Örbrink (KD) föreslår att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Rosie Rothstein (L) föreslår att nämnden beslutar enligt förslaget från Liberalerna.

Beslutsgång

Vice ordförande Nike Örbrink (KD) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat en motion om införande av projektet Matvänner för att minska social isolering bland stadens äldre. Inom projektet Matvänner ska den äldre erbjudas möjlighet att en gång i veckan köpa och äta mat på det lokala äldreboendet tillsammans med andra i närområdet. I motionen föreslås att utreda möjligheten att införa projektet Matvänner som ett pilotprojekt i Stockholm stad.

Det är viktigt att försöka minska social isolering vilket kan bidra till ofrivillig ensamhet och minskat välbefinnande. Faktorer som kan bidra till förbättrad hälsa är goda matvanor och att äta i gemenskap.

Det finns flera parametrar att ta hänsyn till för de äldreboenden som vill erbjuda servering av måltider för externa gäster. Det kan vara tillgänglighet av lokal för måltidsservering, möjlighet till beställning av måltid, debitering av matgäster och personalkostnader.

Då det krävs en tillgänglig lokal för måltidsservering och fungerande organisation för att ta emot externa gäster så begränsas antalet äldreboenden som kan utföra detta. Av den anledningen försvåras möjligheten att genomföra ett pilotprojekt och en eventuell utveckling av projektet.

Förvaltningen föreslår istället att de förebyggande enheterna ska ges möjligheten att delta i pilotprojektet, då de har bättre förutsättningar än äldreboenden att ta emot externa gäster. De kan ge information om förebyggande enhetens verksamhet och den äldre får möjlighet att lära känna personal och lokaler. Då behöver inte steget för att själv ta sig till en aktivitet vara så långt, och möjligheten att minska den sociala isoleringen ökar.

Handlingar i ärendet

- ALD 2024/256-2 Tjänsteutlåtande Remiss av motion om införande av projekt Matvänner för att minska social isolering
- ALD 2024/256-1.1 Motion om införandet av projektet Matvänner för att minska social isolering bland stadens äldre

Äldrenämnden 2024-10-22

Ärende 9

Remiss av motion om införandet av projektet Matvänner för att minska social isolering bland stadens äldre

Dnr KS 2024/259

ALD 2024/256

Rosie Rothstein (L)

Förslag till beslut

1. Att bifalla motionen
2. Att därutöver anföra följande.

Vi välkomnar förvaltningens positiva och konstruktiva respons på motionens förslag. Om stadens förebyggande enheter, bestående av mötesplatser/träffpunkter, är bättre lämpade för att genomföra en pilot av projektet Matvänner så är det rimligt att använda sig av de lokalerna. Det är intentionen i motionen som är det huvudsakliga, inte exakt hur ett genomförande utformas. Den kunskapen finns i första hand hos stadens förvaltningar.

Social isolering behöver också motarbetas på mer än ett sätt. Vi vill därför betona att den här typen av projekt inte ska ses som en ensam lösning, utan som en del i en mängd åtgärder för att aktivera och bjuda in äldre som lever i ofrivillig ensamhet. Staden behöver prova nya arbetssätt och vi tror att Matvänner kan vara en väg framåt i det arbetet. Skulle pilotprojektet visa sig framgångsrikt finns även goda möjligheter att vidareutveckla arbetssättet.

Slutligen vill vi framföra att vi i tillägg till Matvänner, och förslagsvis även i anslutning till pilotprojektet, vill se möjlighet till alkoholservering vid högtider och vissa festligare tillfällen. Verksamhet inom ramen för Matvänner kan med fördel breddas för att då och då erbjuda en större träff, exempelvis vid en högtid.

§ 10**Remiss av motion om att inrätta en central oberoende instans för äldre och anhöriga att kunna lämna individuella synpunkter och klagomål inom äldreomsorgen**

ALD 2024/254

Beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen gällande förslaget om att inrätta en central oberoende instans för äldre och anhöriga att kunna lämna individuella synpunkter och klagomål inom äldreomsorgen.

Särskilt uttalande

Thomas Wihlman (C) lämnar ett särskilt uttalande.

Förslag till beslut

Vice ordförande Nike Örbrink (KD) föreslår att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Hugo Laigar (M), Anette Hellström (M) och Rosie Rothstein (L) föreslår att nämnden beslutar enligt det gemensamma förslaget ifrån Moderaterna och Liberalerna.

Beslutsgång

Vice ordförande Nike Örbrink (KD) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat förslaget om att inrätta en central oberoende instans för äldre och anhöriga att kunna lämna individuella synpunkter och klagomål inom äldreomsorgen.

Förvaltningen svarar att äldre och närstående i första hand ska vända sig till verksamheten eller aktuell stadsdelsförvaltning med synpunkter och klagomål. Enligt avtal, uppdragsbeskrivning och ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9) ska utförare och beställare av äldreomsorg ha en skriftlig rutin för synpunkts- och klagomålshantering där väsentliga processer ska ingå. Förvaltningen vill lyfta vikten av att verksamheter arbetar systematiskt med avvikelser, synpunkter och klagomål.

Äldre och anhöriga kan även vända sig till äldreförvaltningen oberoende av verksamhetens driftsform och oavsett om det rör sig om en enstaka händelse eller upprepade incidenter. Klagomål

hanteras likvärdigt oavsett om det är en privat eller kommunal verksamhet. Kontakt med den som inkommer med en synpunkt eller ett klagomål tas skyndsamt och återkoppling kan ske såväl skriftligt som muntligt. Synpunkter och klagomål som inkommer till äldreförvaltningen hanteras och diarieförs.

Äldreförvaltningen har en fristående och oberoende ställning i förhållande till stadsdelsförvaltningar och privata utförare. Inkomna klagomål kan exempelvis hanteras genom kontakt med uppgiftslämnare, kontakt med ledningen i berörd verksamhet eller med aktuell stadsdelsförvaltning. Åtgärder som kan vidtas är bland annat inspektion, avtalsuppföljning eller kvalitetsobservation. Granskningar kan leda till ytterligare åtgärder som exempelvis begäran om handlingsplan, uppsägning, hävning eller ytterligare uppföljning. Återkoppling till den som inkommit med en synpunkt kan ske såväl skriftligt som muntligt.

Förvaltningen förespråkar att Stockholms stads arbete med synpunkter och klagomål inom äldreomsorgen fortsätter på nuvarande sätt.

Handlingar i ärendet

- ALD 2024/254-2 Tjänsteutlåtande Remiss av motion om att inrätta en central oberoende instans för äldre och anhöriga att kunna lämna individuella synpunkter och klagomål inom äldreomsorgen
- ALD 2024/254-1.1 Motion om att inrätta en central oberoende instans för äldre och anhöriga att kunna lämna individuella synpunkter och klagomål inom äldreomsorgen

Äldrenämnden 22 oktober 2024

Ärende 10

Remiss av motion om att inrätta en central oberoende instans för äldre och anhöriga att kunna lämna individuella synpunkter och klagomål inom äldreomsorgen

Dnr: ALD 2024/254

Hugo Laigar m.fl. (M)
Rosie Rothstein (L)

Förslag till beslut

1. Att tillstyrka motionen
2. Att därutöver anföra:

Vi vill börja med att tacka förvaltningen för svaret. I de flesta kommuner och även i Stockholm stad finns ingen central oberoende instans som har till uppgift att stödja och hjälpa brukare samt anhöriga inom äldreomsorgen om de vill lämna synpunkter eller klagomål. Klagomål ska kunna lämnas när det gäller materiella skador, ej utförda tjänster samt omvårdnadsmissar/skador.

I regionen finns patientnämnden, men de hanterar bara frågor inom regionens verksamhet.

Förslaget ger äldre och anhöriga en möjlighet att få hjälp med sina synpunkter eller klagomål när inga förbättringar sker och vid avsaknad av återkoppling från respektive utförare eller stadsdelsförvaltning. Genom detta förslag får man även fram statistik och kan göra uppföljning på de synpunkter och klagomål som äldre och anhöriga valt att lämna in när de inte fått hjälp. Detta bidrar till en kunskapsbank med förbättringsområden som kan genomföras för att få Sveriges bästa äldreomsorg.

Våra partier vill att Stockholms stad utreder att det inrättas handläggare, centralt, inom äldreförvaltningen så att det blir enklare att lämna synpunkter och klagomål inom äldreomsorgen och vara garanterad återkoppling. Handläggarens uppgifter ska tillvara ta och framföra brukarens rättigheter till respektive utförare samt ha behörighet att skriva avvikelser där så krävs.

2023-10-22

**Remiss av motion om att inrätta
en central oberoende instans för
äldre och anhöriga att kunna
lämna individuella synpunkter
och klagomål inom
äldreomsorgen**

Dnr ALD 2024/254
Ärende 10

Thomas Wihlman (C)

Särskilt uttalande

Motionären tar upp frågor som är viktiga för en lärande organisation. Centerpartiet noterar att det i själva hanteringen av klagomål och synpunkter finns utarbetade rutiner utifrån det som krävs i författningen SOSFS 2011:9.

Däremot frågar vi oss om allmänheten känner till vart de kan vända sig och hur klagomål hanteras, det kan behövas bättre information om detta. Likaså menar vi att fler typer av klagomål och synpunkter är viktiga att uppmärksamma, till exempel på bristande information eller kring hur själva bemötandet varit. Vi har också observerat kritik mot Äldredirekt, avseende bemötande, svarstider eller korrektheten i lämnade uppgifter. Det bör kunna diskuteras om inte Äldredirekt bättre kan utvecklas inom ramen för Äldreförvaltningens uppdrag. Däremot är vi något tveksamma till förslaget om en oberoende instans, eftersom annan lagstiftning som till exempel Förvaltningslagen eller rättsliga instanser som Förvaltningsrätten finns.

§ 11**Remiss av motion om hemtjänst utan onödig byråkrati**

ALD 2024/250

Beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen om hemtjänst utan onödig byråkrati.

Förslag till beslut

Vice ordförande Nike Örbrink (KD) föreslår att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Thomas Wihlman (C) föreslår att nämnden beslutar enligt förslaget från Centerpartiet.

Beslutsgång

Vice ordförande Nike Örbrink (KD) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat en motion om hemtjänst utan onödig byråkrati av Jonas Naddebo (C) och Thomas Wihlman (C). I motionen föreslås att äldrenämnden ges i uppdrag att se över och återkomma med vilka av stadens insatser för äldre som kan ligga utanför biståndsbedömning och istället kan godkännas utifrån enkla urvalskriterier. Utifrån den nya socialtjänstlagen som förväntas träda i kraft den 1 juli 2025 har socialnämnden, i samarbete med kommunstyrelsen, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna, i uppdrag att ta fram förslag på hur socialtjänsten i större utsträckning kan arbeta med förebyggande och tidiga insatser och på hur socialtjänsten kan utöka sin tillgänglighet samt på vilka insatser som bör ges utan behovsbedömning. Inom ramen för detta uppdrag kommer således den översyn som föreslås av motionärerna att genomföras.

Handlingar i ärendet

- ALD 2024/250-2 Tjänsteutlåtande Remiss av motion om hemtjänst utan onödig byråkrati
- ALD 2024/250-1.1 Motion om hemtjänst utan onödig byråkrati

2024-10-21

**Remiss av motion om hemtjänst
utan onödig byråkrati**

Dnr ALD 2024/250-1
Ärende 11

Thomas Wihlman (C)

Förslag till beslut

1. Att äldrenämnden ställer sig bakom motionen

Regeringen har aviserat att förslaget om ny socialtjänstlag ska beslutas om och verkställas till 1 juli 2025. Förberedelsearbetet att se över den nya lagstiftningen gällande förenklad biståndsbedömning har ännu ej påbörjats. Detta trots att möjligheterna med en hemtjänst utan onödig byråkrati medgör både en effektivisering för staden samtidigt som det förbättrar för som har behov av stadens äldreomsorg.

Det ter sig mycket sannolikt att riksdagen kommer att godkänna det kommande förslaget till ny socialtjänstlag och i den av kommunfullmäktige beslutade budgeten för 2024 påtalas vikten av att arbeta med förebyggande, tidiga insatser och att det ska utredas vilka insatser som bör ges utan behovsbedömning.

Vår motion föreslår att äldrenämnden ges i uppdrag att se över och återkomma vilka av stadens insatser för äldre som kan ligga utanför biståndsbedömning och istället kan godkännas utifrån enkla utvalskriterier. Utifrån intentionerna i det nya lagförslaget som arbetas fram går det att arbeta proaktivt och påbörja denna utredning redan nu. Det vore önskvärt att Stockholms stad står redo att anama den nya lagstiftningen så snart som möjligt för stockholmarnas bästa. Därför borde motionen tillstyrkas.

§ 12**Remiss av klimathandlingsplan 2024-2030**

ALD 2024/260

Beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen gällande klimathandlingsplan 2030 och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Deltar inte i beslut

Hugo Laigar (M) och Anette Hellström (M) meddelar att de inte deltar i beslutet.

Särskilt uttalande

Vice ordförande Nike Örbrink (KD) lämnar ett särskilt uttalande.

Förslag till beslut

Vice ordförande Nike Örbrink (KD) föreslår att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Thomas Wihlman (C) föreslår att nämnden beslutar enligt förslaget från Centerpartiet.

Lilian Åkerlund (SD) föreslår att nämnden beslutar enligt förslaget från Sverigedemokraterna.

Beslutsgång

Vice ordföranden Nike Örbrink (KD) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat förslaget om klimathandlingsplan 2030 till äldrenämnden med flera. Klimathandlingsplan 2030 är ett styrdokument för Stockholms stads hela organisation som konkretiserar hur de klimatrelaterade målen i miljöprogrammet ska kunna nås.

Klimatförändringarna är ett allvarligt och växande hot mot mänskligheten. Klimatkrisen är tätt sammanlänkad med förlusten av biologisk mångfald och behöver därför hanteras tillsammans.

Stadens klimatarbete ska ske i fem utpekade omställningsområden vilka är:

- Agera för en rättvis och inkluderande omställning.
- Utveckla ett klimatpositivt energisystem.
- Driva på för hållbara och fossilfria transporter.
- Planera, bygga och utveckla staden cirkulärt och hållbart.
- Styra mot en konsumtion med låg klimatpåverkan i stadens egen organisation.

Äldreförvaltningens bedömning är att förslaget till klimathandlingsplan 2030 möter ambitionerna i budget 2024 som innebär att stadens ska vara ledande i klimatomställningen och svara upp mot internationella åtaganden.

Handlingar i ärendet

- ALD 2024/260-2 Tjänsteutlåtande Klimathandlingsplan 2024-2030
- ALD 2024/260-1.1 KS 2023/416 Bilaga 1

2024-10-22

Klimathandlingsplan 2024-2030

Dnr ALD 2024/260

Ärende 12

Thomas Wihlman (C)

Förslag till beslut

1. Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut
2. Att därutöver anföra följande

Klimatet är vår tids ödesfråga. Klimatarbetet måste drivas både i EU och i Sverige, såväl som lokalt här i Stockholm. Stockholm ska vara en klimatpositiv stad senast 2030 och en fossilbränslefri stad senast 2035. Staden ska vara en fossilfri organisation senast 2030 och trafiken i Stockholms innerstad ska vara utsläppsfri senast år 2030. För att målen ska kunna nås behöver vi jobba på flera fronter samtidigt, dels med ny teknik genom bolaget Stockholm Exergi som kan fånga in och lagra koldioxid, dels fasa ut fossila bränslen genom kraftfulla incitament, beteendeförändringar och energieffektiviseringar.

Generellt sett finner vi ambitionsnivån i den föreslagna klimathandlingsplanen tillräcklig men däremot saknas reell handlingskraft. Vilket är precis det som Stockholm och klimatet behöver. En handlingsplan utan konkreta förslag på nödvändig *handling* reduceras snarare till ännu en skrivbordsprodukt som i slutändan kommer att göra endast marginell, om ens någon, skillnad för klimatet.

Vi kan bland annat läsa om flertalet målsättningar utan förutsättningar. Exempelvis förslaget att halvera utsläppen från konsumtion jämfört med 2019. Där har Stockholms stad relativt små möjligheter att ensamt göra så stor skillnad. Förslaget sätter alldeles för stor tilltro till att genom ”samverkan” med andra myndigheter och genom ”kommunikation” lyckas förändra stockholmarnas beteenden att halvera sina utsläpp från konsumtion. Vidare saknas tydliga och transparanta kostnadsanalyser – det är exempelvis orealistiskt att skrota en fungerande maskinpark redan till 2025 – både ur ekonomisk och teknisk synvinkel.

Centerpartiet ser också en brist i att programmet saknar konkreta mål om hur mycket koldioxid som ska fångas in genom bio-CCS för att minska utsläppen. Bio-CCS är ett mycket viktigt verktyg som borde ges mer utrymme i klimathandlingsplanen.

Ett ytterligare område där förslaget till klimathandlingsplan är bristfälligt rör matens roll för en hållbar omställning. Detta trots att matkonsumtionen i Stockholm står för 15 procent av konsumtionsutsläppen. Centerpartiet tycker att ett stadsövergripande mål om hundra procent svenskt vid matupphandling, där så är möjligt, behövs. Dessutom tycker vi att klimathandlingsplanen borde ta fram initiativ för att öka andelen viltkött. Ur ett klimat- och

hälsoperspektiv innebär viltkött kortare transporter samt att köttet är fritt från antibiotika, färgämnen, nitrit och andra tillsatser.

Centerpartiet beklagar också att bland de 133 remissinstanser som styret har valt att skicka klimathandlingsplanen till så finns inte några av de viktigaste samhällsaktörerna inom livsmedel och matproduktion såsom LRF, Lantmännen och Livsmedelsföretagen med. Det var tydligen viktigare för den styrande majoriteten att skicka klimathandlingsplanen på remiss till Instagramkontot "Medveten_i_stan".

En långsiktigt hållbar klimatpolitik förutsätter både delaktighet och ett brett folkligt stöd. Ska vi klara omställningen i Stockholm, måste vi genomföra den på ett sätt som gör att olika människor och branscher kan känna sig involverade; att alla känner att de blir vinnare om de deltar i klimatomställningen. Delaktigheten skapar grunden till samhällsförändringarna. Alternativet – en omställning som bara omfattar vissa, men där andra grupper ställs utanför eftersom de inte har råd eller möjlighet att ställa om – riskerar att leda till motreaktioner, kortsiktiga svängningar i politiken och bristande långsiktighet. Istället för klimatomställning får vi politikomsvängning.

Centerpartiet vill att Stockholm ska vara världsledande i det globala arbetet med att förverkliga Parisavtalet. Klimathandlingsplanen bör spela en avgörande roll för att nå detta.

Äldrenämnden
Förslag till beslut
2024-10-22
Ärende 12
Dnr ALD 2024/260

Klimathandlingsplan 2024-2030

Förslag till beslut

1. Att avslå förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Därutöver anföra följande:

Sverigedemokraterna anser att Stockholms stad ska ta en ledande roll i miljö- och klimatarbetet, och fungera som ett framstående exempel för andra. Varje skattekrona bör investeras i åtgärder som är samhällsekonomiskt lönsamma och som ger största möjliga minskning av utsläppen. Symboliska eller principiella insatser utan bevisad effekt ska undvikas. Dessutom ska alla åtgärder regelbundet utvärderas för att säkerställa effektiviteten.

Stockholm ska också fokusera på att förbättra närmiljön genom att begränsa nybyggnation i grönområden, intensifiera arbetet med sanering av vattendrag och sjöar, samt kontinuerligt pröva nya metoder för att förbättra folkhälsan.

Staden bör inte ensidigt fokusera på att minska koldioxidutsläppen till varje pris, särskilt inte när marginalkostnaderna är höga. Istället bör Stockholm satsa på att utöka det internationella klimatbiståndet, bland annat genom att skicka experter inom miljö och energieffektivitet till utvecklingsländer.

Sverigedemokraterna har lagt fram ett alternativt Miljöprogram 2030, som bygger på dessa visioner och ambitioner. Därför föreslås en total översyn av den nuvarande klimathandlingsplanen.

Liliane Åkerlund (SD)

Åke Nordström (SD)

Äldrenämnden 22 oktober 2024

Ärende 12

Dnr: ALD 2024/26

**Remiss av klimathandlingsplan
2030**

Nike Örbrink (KD)

Särskilt uttalande:

Stockholm klassas återkommande som en av världens mest gröna och hållbara städer, ofta som den mest hållbara i flera internationella rankingar. Det är inte konstigt med tanke på att stadens näringsliv bland annat består av världsledande aktörer inom innovation och grön teknik, framstegshungriga entreprenörer och IT-talanger från hela världen. Staden består till drygt två tredjedelar av grönbå ytor, till överväldigande del grönyta trots en mycket omfattande stadsutveckling i över ett decennium. Stockholmare är dessutom tredje bäst i världen att välja kollektivtrafik framför egen bil, de bor i energieffektiva bostäder och 98 procent av deras avfall återvinns eller blir till energi.

Tack vare teknikutvecklingen har staden bevisat att tillväxt i både ekonomi och befolkning kan gå hand i hand med minskad klimatpåverkan genom omställning, inte avveckling. Sedan år 2010 har stadens koldioxidutsläpp mer än halverats samtidigt som befolkningen vuxit med omkring 20 procent. Utsläppen av svaveldioxid och kolmonoxid, vilka historiskt sett utgjort ett stort problem, har minskat med mellan 86 – 94 procent sedan år 1990. Vissa föroreningar har minskat så pass mycket sedan 90-talet att de inte längre mäts. Stockholm är på rätt väg och omställningen går allt snabbare, särskilt inom transportsektorn som utgör en stor andel av kvarvarande utsläpp. Nära 75 procent av sålda bilar i Stockholm är laddbara fordon vilket är en dubbling på bara 3 år. Sammantaget finns det många segrar för stockholmarna att vara stolta över.

Dock finns det fortsatt utmaningar att hantera för att uppnå en klimatneutral stad. När staden växer behöver byggsektorn ställa om, gammal industrimark saneras och hållbara bostäder byggas. När stockholmarna blir fler behöver förskolor och skolor fasa ut miljö- och hälsoskadliga kemikalier, sårbara grupper skyddas från effekterna av extremväder och möjligheten att göra smarta val i vardagen säkerställas. Här är vi eniga.

En ändamålsenlig, renodlad politik är en grundläggande förutsättning för att vinna acceptans från invånarna i en stad i omställning, samt deras förståelse för de åtgärder politiken utför med deras skattemedel. Symbolpolitiska åtgärder som försvårar vardagen, fördyrar arbetet och bara förflyttar utsläppen är därför inte bara ineffektiva, de riskerar även att bidra till ett motstånd mot en välbehövd omställning. Tyvärr innehåller styrets klimathandlingsplan mycket av denna symbolpolitik.

Exempelvis driver styret linjen att våra yngsta barn och äldsta äldre ska äta mer vegetariskt i klimat- och miljösyfte, istället för att utveckla deras måltider för att fler ska få i sig näringsrik, god mat. Detta samtidigt som till och med stadens inköpskategori IT och kommunikation har högre klimatpåverkan än de måltider som staden serverar.

Kristdemokraterna prioriterar att stadens unga och äldre ska få näringsrik och god mat, över styrets symbolpolitik som har ytterst marginell effekt på klimatet men som kan få ödesdigra konsekvenser för näringsintaget.

Även styrets ambition om att ”skapa utökade möjligheter för stockholmarna att hyra, reparera, byta, dela, låna eller ge istället för att köpa nytt”, är exempel på dålig symbolpolitik. Det specificeras inte i klimathandlingsplanen hur dessa möjligheter ska ”utökas”, men om det syftar till att staden ska tillhandahålla dessa tjänster så finns det redan privata aktörer som gör det. Kommuner får enligt kommunallagen inte heller bedriva verksamheter som är av en sådan karaktär att de typiskt sett tillhandahålls av andra aktörer, som till exempel det privata näringslivet.

Styrets klimathandlingsplan lägger också mycket vikt vid det som staden har mycket liten rådighet över. Framförallt avseende stockholmarnas konsumtionsbaserade utsläpp, som utgör ett stort fokus i styrets miljöpolitik. Stundtals fås intrycket att styrets miljöpolitik går ut på att förvandla staden till en aktivistisk lobbyorganisation, med fokus på att förändra det staden inte har rådighet över. Ett talande exempel är den uttalade visionen om att staden ska ”arbeta aktivt med att påverka regeringen och regionen”, för att dessa ska ”ta sitt ansvar”. Detta bland annat i syfte att genomföra styrets önskade trafikminskning, vilken bara bedöms kunna genomföras till hälften med de verktyg som staden har rådighet över. Styrets klåfingrighet och aktivism är i detta avseende slående. Det åligger inte heller stadens att ”främja ett lokalt och regionalt semestrande” för stockholmarna. Stadens invånare är myndiga och borde anses kunna ta egna beslut om var de vill semestra, utan politiska pekpinnar.

Styrets aktivism och symbolpolitik speglas i försöken att flytta fokus från utsläpp och hållbarhet till socioekonomiska frågor, identitetspolitik och ifrågasättandet av vårt västerländska ekonomiska system. Detta är inte minst tydligt i skrivningarna om att dagens stockholmare skulle ha ärvt någon form av ”utsläppskuld” från tidigare generationer.

Stockholm har dock redan visat att tillväxt i såväl ekonomi som befolkning inte utgör hinder för att minska utsläppen eller ställa om, tvärt om. Det är tack vare det välstånd och den teknikutveckling som vårt västerländska ekonomiska system möjliggjort som vi kommit långt i omställningen. Kristdemokraterna ser mycket optimistiskt på att Stockholm återigen kommer klara de utmaningar vi idag står inför och vi kan göra det utan att vare sig styra över eller späka världens mest hållbara invånare.

§ 13**Dataskyddsbud för äldrenämnden**

ALD 2024/297

Beslut

1. Dataskyddsbudet Jonathan Storm entledigas från uppdraget som dataskyddsbud för äldrenämnden från och med den 16 oktober 2024.
2. Désirée Veschetti utses till dataskyddsbud för äldrenämnden från och med den 22 oktober 2024.
3. Dataskyddsbudets namn och kontaktuppgifter anmäls till Integritetsskyddsmyndigheten (IMY).

Förslag till beslut

Vice ordförande Nike Örbrink (KD) föreslår att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Vice ordförande Nike Örbrink (KD) konstaterar att det finns ett förslag till beslut och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Sammanfattning av ärendet

Enligt artikel 37 dataskyddsförordningen ska ett dataskyddsbud utnämnas om behandlingen av personuppgifter genomförs av en myndighet, till exempel en kommunal nämnd. Äldrenämndens nuvarande dataskyddsbud lämnade den 16 oktober 2024 sin anställning på äldreförvaltningen och ska därför entledigas som dataskyddsbud för äldrenämnden. Med anledning av detta måste äldrenämnden även utse ett nytt dataskyddsbud.

Handlingar i ärendet

- ALD 2024/297-1 Tjänsteutlåtande Dataskyddsbud för äldrenämnden

§ 14**Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen, kvartal 2 år 2024**

ALD 2024/181

Beslut

Äldrenämnden överlämnar anmälan med sammanställning av stadsdelsnämndernas rapportering av ej verkställda beslut för kvartal 2 år 2024 till kommunfullmäktige.

Särskilt uttalande

Thomas Wihlman (C), Hugo Laigar (M) och Anette Hellström (M) lämnar ett gemensamt särskilt uttalande. Vice ordförande Nike Örbrink (KD) ansluter till detta särskilda uttalande.

Förslag till beslut

Vice ordförande Nike Örbrink (KD) föreslår att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Vice ordförande Nike Örbrink (KD) konstaterar att det finns ett förslag till beslut och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Sammanfattning av ärendet

I enlighet med socialtjänstlagen är kommunerna skyldiga att kvartalsvis rapportera alla gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § SoL som inte verkställts inom tre månader. Rapportering ska ske till tillsynsmyndigheten Inspektionen för vård och omsorg (IVO) samt kommunens revisorer.

I ärendet redovisas de 328 beslut som stadsdelsnämnderna rapporterat till IVO, revisionskontoret och äldreförvaltningen avseende kvartal 2, år 2024. Redovisningen omfattar beslut som vid kvartalets slut fortsatt vara ej verkställda, beslut som verkställts och beslut som avslutats. Totalt var 213 beslut fortsatt ej verkställda. Majoriteten av besluten, cirka 90 procent, avsåg beslut där den enskilde tackat nej till erbjudanden om plats, främst beroende på att den enskilde inte vill flytta till ett boende i dagsläget, alternativt att det är fullt på önskat boende.

Totalt verkställdes 84 beslut under kvartal 2 och 31 beslut avslutades. Främsta orsaken till att besluten avslutats var att den enskilde återtagit sin ansökan.

Handlingar i ärendet

- ALD 2024/181-3 Tjänsteutlåtande Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen, kvartal 2 år 2024
- ALD 2024/181-3.1 Bilaga - sammanställning av ej verkställda beslut kvartal 2 år 2024

2024-10-22

**Anmälan av rapportering av
ej verkställda beslut**

Dnr ALD 2024/181

Ärende 14

Thomas Wihlman (C)

Hugo Laigar m.fl. (M)

Särskilt uttalande

Vi konstaterar att utifrån den föreliggande rapportering av ej verkställda beslut som redovisas i rapporten har det skett en ökning av sådana ärenden specifikt när det gäller bostadsfrågorna, särskilt inom innerstaden. Huvudorsaken redovisas som att den söker vill till en specifik bostad.

Rapporteringen avser ett begränsat år och det går knappast att utifrån detta dra någon mer omfattande slutsats. Vi menar dock att uppföljningen av ej verkställda beslut borde gå lite djupare - är man inte nöjd med bostäderna ifråga, är man inte nöjd med var den är belägen och att man exempelvis p.g.a. avstånd förlorar kontakt med anhöriga, är standarden för låg, otillräcklig servicegrad etc.

Då prognoserna pekar mot en problematiskt situation med äldreboenden framöver av demografiska skäl, finns det anledning att tränga lite djupare i frågan, med målsättningen att utveckla bostäder som motsvarar de faktiska behoven. Verkställda beslut måste också ses som en del av stadens totala bostadspolitik med flyttkedjor osv. Vi önskar därför framöver en något fylligare redovisning som också gör att frågan med tendenser över tid lättare kan följas. Denna redovisning kan förslagsvis göras en gång om året.

§ 15
Anmälan av månadsrapport med månadsprognos
september 2024

ALD 2024/10

Beslut

Äldrenämnden lägger anmälan av månadsrapporten för perioden januari till och med september 2024 till handlingarna.

§ 16

Anmälan av svar genom kontorsutlåtande på remiss av förslag till nationell plan för hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning

ALD 2024/318

Beslut

Äldrenämnden lägger anmälan till handlingarna.

Särskilt uttalande

Hugo Laigar (M), Anette Hellström (M) och Thomas Wihlman (C) lämnar ett gemensamt särskilt uttalande. Vice ordförande Nike Örbrink (KD) ansluter till detta särskilda uttalande.

Handlingar i ärendet

- ALD 2024/318-2 Anmälan av svar genom kontorsutlåtande på remiss av förslag till nationellplan för hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning
- ALD 2024/318-1.2 Remiss - Förslag till nationell plan för hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning

Äldrenämnden 22 oktober 2024

Ärende 16

Förslag till nationell plan för hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning

Dnr: ALD 2024/318

Hugo Laigar m.fl. (M)
Thomas.Wihlman (C)

Särskilt uttalande

Vi anser att det är viktigt hur Stockholms stad yttrar sig i viktiga frågor för de äldre och då även en politisk behandling av ärenden. Här har majoriteten inte gett oss som opposition en rimlig möjlighet, något som är problematiskt. Vi vänder oss emot hanteringen av ärendet från den politiskt styrda roteln och majoriteten i stadshuset.

Enligt den information vi kan få fram noterades ärendet i diariet i augusti med en remisstid till och med slutet av november. Även om tiden var knapp är det fullt möjligt att se till att ärendet får en rimlig politisk hantering, i alla fall i äldrenämnden. Att självmant avskriva denna möjlighet är undermåligt.

Majoriteten har inte gett ärendet en korrekt politisk hantering. Vi känner oss förda bakom ljuset. Liknande har också hänt tidigare rörande "Anmälan av remissvar av förslag till Socialstyrelsens föreskrifter om säkerhetsåtgärder för samhällsviktiga tjänster inom hälso- och sjukvårdssektorn" som behandlades på äldrenämndens sammanträde den 20 februari 2024.

Det här är inte acceptabelt.

§ 17

**Anmälan av protokoll från Förvaltningsgruppen (FG) den
16 oktober 2024**

ALD 2024/11

Beslut

Äldrenämnden lägger protokollet till handlingarna.

§ 18
**Anmälan av protokoll från kommunstyrelsens
pensionärsråd (KPR) den 15 oktober 2024**
ALD 2024/13

Beslut
Äldrenämnden lägger protokollet till handlingarna.

§ 19

Anmälan av protokoll från det för socialnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden gemensamma rådet för funktionshinderfrågor från den 17 oktober 2024

ALD 2024/12

Beslut

Äldrenämnden lägger protokollet till handlingarna.

Handlingar i ärendet

- ALD 2024/12-17 Protokoll funktionshinderrådet 241017
- ALD 2024/12-17.1 Bilaga 1 - Förslag på aktiviteter och indikatorer till verksamhetsplaner 2025
- ALD 2024/12-17.2 Bilaga 2 - Beställargruppens uppdrag

§ 20

Anmälan av beslut fattade på delegation september 2024

ALD 2024/27

Beslut

Äldrenämnden lägger ärendet till handlingarna.

Handlingar i ärendet

- ALD 2024/27-17 Anmälninglista delegationsbeslut september 2024

**§ 21
Övriga frågor**

Inga övriga frågor anmäls.

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Karin Rebecka Nike Benedikta, Örbrink	2024-10-24
Felix Alvin Mårten, Finnveden	2024-10-23